C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Hasek_Jaroslav-Afera_s_kreckem.pdb

PDB Name: Aféra s křečkem
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Aféra s křečkem
Jaroslav Hašek

V ranním vydání listu objevil se tento inzerát. Nebyl příliš velký, ale vyznával z něho jakýsi výkřik zoufalství:

Prodám okamžitě živého křečka
neb vyměním za cokoliv.
Praha III, Plaská,
II. poschodí, 4. dveře vlevo.

Čtenáři přecházeli tento inzerát bez zájmu, jedině Honzátko, sekundán, který měl dnes školu až od devíti mohl nechat na tomto inzerátu oči. Byl v bytě sám. Otec odešel do úřadu, matka šla s jeho sestrou Emou obstarat nějaké poslední věci k svatbě, neboť Ema se bude pozítří vdávat. Služka použila pak té příležitosti a odběhla navštívit svého milence někam do zámečnické dílny v Karlíně a řekla Honzátkovi, aby nezapomněl dobře zamknout předsíň a dát klíč k domovníkovům. Přitom mu řekla "Bohoušku" a pohladila ho po vlasech. Oba spolu drželi, neboť byli v domácnosti nejpronásledovanějšími tvory. Neměla-li některý den Anna svou aféru, měl ji jistě Bohoušek a naopak. Proto se také podporovali navzájem.
"A co mám říci, Anno, kdyby se matka náhodou dřív vrátila?"
"Že mně přijela teta z Modřic."

"Dobrá," řekl vážně Honzátko a ujal se panství v bytě. Lehl si do houpací židle a četl noviny, až přišel na inzerát o křečkovi.
Honzátkovi zasvítily oči. Byl jako všichni sekundáni povahy příliš romantické, než aby ho nenadchl živý křeček. Přál si již odedávna mít nějaké zvíře doma. Snil o velkých výpravách do Indie za mladými tygry, snil o velkém berberském lvu, který by neposlouchal než jeho, spal by v sestřině posteli (beztoho bude teď prázdná, když se ta ženská vdá) a sežral by na jeho pokyn třídního profesora i se zápisníkem. Také se mu někdy zdávalo, že má doma v neckách ochočeného mrože, takže není nikdy prádlo a s ním spojené dva hrůzné pro něho dodatky: pražená kmínová polévka a pražená krupičná kaše.
Také míval sny, že má ochočeného mladého slona v jejich kůlně a ten slon že koná různé domácí práce které dosud musel konat on, jako chodit otci pro noviny nebo pro tabák a sestře pro noty a dopisní papíry (dokud ještě psávala nabídnutí k sňatku).
Nyní tedy jeho ideály se naplňují. Skleslo to sice z tygra na křečka, ale jistá věc jest, že toho křečka bude mít. Což není u nich v domácnosti dosti věcí a předmětů, které lze za křečka vyměnit? Nemá jeho sestra v prádelníku zcela slušnou výbavu, krásně včera přepočítanou a krásně svázanou modrými hedvábnými stužkami? A když se z těch balíčků vytáhne po nějakém kuse a vše zas uvede do pořádku, přijde na to někdo? Cožpak si ta ochechule (Ema) navlíkne všechno na sebe? A nemá otec v psacím stole pěknou sbírku starodávných penízů? Není zde v bytě vůbec tolik božího požehnání, že by za to člověk mohl vyměnit třeba tři sta křečků?
Honzátko přikročil k činu. Předně šlo mu o to, dostat se do prádelníku na výbavu. To bylo trochu kombinované, ale Honzátko znal zpaměti bez pomocí mnemotechniky, kde jest ukryt klíč od prádelníku. Předně v kuchyni v plechovém chlebovníku nalezl klíček od malé skřínky vykládané karlovarským kamenem. Skřínka ta ležela v pokoji na skříni u dveří. Když tu skřínku Honzátko otevřel, našel uvnitř klíč od druhé skříně v ložnici. V té vlevo, pod bílými rukavicemi, byl konečně klíč od prádelníku s výbavou. Honzátko vytáhl z jedné skupiny dva páry roztomilých dámských kalhotek, dále z jiného balíku jeden noční kabátek a uvedl vše do pořádku. Klíč dal opět na své místo a s neobyčejnou jistotou, podporovanou starou praxí, kdy chodívával před Ježíškem do prádelníku na datle a cukroví, ukončil opět svou výpravu v kuchyni vložením klíčku od malé skřínky do chlebovníku.
Pak se vloupal otci do psacího stolu.
To byla již lehčí práce, neboť otec s velkou lehkomyslností, jak si Honzátko pomyslil, ukrýval klíč od psacího stolu přímo na něm, a to pod starými hodinami s alabastrovými sloupky.
Dostal se tedy pohodlně otci na sbírku starých mincí a vzal odtamtud jeden velký mariánský tolar, jichž tam bylo několik, a spokojil se tím. Zamkl psací stůl, klíč dal opět na své místo a počal vybírat ze svých zábavných knih, co by ještě také ze svého na toho křečka přidal aby také i on nesl náklady spojené s tím krásným podnikem. Vybral knihu Hrdinný kapitán Korkorán. Byla to nejzachovalejší z jeho knih, neboť scházelo tam jedině dvacet čtyři stránek.
Nato sedl si k psacímu stolu a napsal na čtvrtku papíru:

Omluvenka.
Stvrzuji tímto, že můj syn Bohuslav Honzátko nemohl se zúčastniti dnes pro bolení břicha dopoledního vyučování, a prosím, aby mu ty hodiny byly omluveny.
Václav Honzátko

Během dvou let podařilo se po dlouhé praxi Honzátkovi napodobit velmi dokonale podpis otcův. Omluvenku uschoval do čítanky na odpůldne, udělal z lupu z prádelníku balíček, vzal knihy podpaždí a odešel z domova, když dal domovníkovi klíč od předsíně pro Annu.
Knihy zanechal v druhé ulici u kupce s dodatkem, že si pro ně přijde, až půjde ze školy, a jedině vzal si s sebou z nich rostlinopis, který zanesl k antikváři, aby měl nějaké hotové peníze na svou výpravu do Plaské ulice.
Našel to lehce dle inzerátu a byl přijat párkem starších manželů, vyhlížejících neobyčejně ustaraně. Když jim vysvětlil, že přichází pro křečka, za kterého hodlá vyměnit tyto užitečné předměty: pár dámských kalhot, noční kabátek, mariánský tolar a knihu Hrdinný kapitán Korkorán, vyjasnily se tváře

manželů. Vedli ho dál a počali mu vykládat podivnou historku, z které Honzátko vyrozuměl, že se k nim přistěhoval před čtrnácti dny podivný pán s křečkem, který prohlásil, že vynašel zvláštní přípravek, který podává-li se hlodavcům, zamezí u nich zimní spánek.
"Hodlám," povídal ten pán, "zkusit to na tomto křečkovi. Podaří-li se mně nyní, kdy má upadnout to zvíře v zimní spánek, udržet ho čilým, bude to mít dalekosáhlé následky, neboť pak bude rozluštěn princip, jak lze učinit křečky neškodnými. Nebudou-li spát, nebudou také žít tak dlouho, takže nedočkají se třetí sklizně, aby kradli obilí."
"Pán ten," vyprávěl starý pán Honzátkovi, "chtěl o tom napsat knihu a dělal tedy pokusy s křečkem, kterého měl ve velké bedně. Dával mu svůj přípravek do pitné vody a křeček byl skutečně velmi čilý. Měl ten preparát v láhvi od koňaku. Jednou jsem se omylem z láhve napil a nemohl jsem spát po pět nocí. Pak si pro toho pána přijeli jeho příbuzní. Říkali, že už ho to drží pět let a že jeden lékař říkal, že mu snad pomohou sněhové koupele. Tak si ho odvezli někam do hor a křečka nám zde nechali."
"Jest to velmi roztomilé zvířátko, neobyčejně přítulné," mluvil dále, jako by četl z knihy, jak si patrně již zvykl, když ho všude usilovně nabízel, "dáme vám na něj starý pytel od brambor."
Neobyčejně přítulné a roztomilé zvířátko prskalo tak strašně, když na ně hodili pytel, že romantický Honzátko domníval se být v zemi šelem. Když pak později kráčel po ulici s pytlem, ve kterém sebou zmítal stále čilý křeček, představoval si, že je známý krotitel tygrů Rauahu Babura z Bombaje.
Bylo ještě málo hodin, než aby mohl se vrátit domů jako ze školy, proto hleděl nakoupit ještě nějaké zásoby pro křečka. U ptáčníka koupil mu za všechny peníze, které dostal za přírodopis, zrní. Nebylo ho mnoho za těch sedmdesát haléřů. Malý pytlík. A tu teprve Honzátko pocítil, že bere na sebe vážnou povinnost. Snad se naučí žrát něco jiného, vždyť tohle sežere najednou. A pak, když se blížil k domovu, ještě něco ho znepokojovalo. Což jestli ho vyhodí i s křečkem? Jak to vysvětlí, kde k němu přišel? Jakou lež si vymyslí? Šlo to však dosti hladce. Hromadil lež na lež. Křeček, kterého přinesl domů, patří gymnáziu a jest určen pro přírodopisné sbírky. On, Honzátko, byl vyzván panem profesorem Bernáškem z přírodopisu, aby zatím křečka doma opatroval přes zimu, než mu naroste jiná srst a než se mu kožich vybarví. Pak bude vycpán. Bylo to tedy v pořádku. Jen mu nevěřili, že byl vyzván, nýbrž že se dobrovolně přihlásil. Pro křečka vyprázdnili jednu bednu z půdy a dali ho do předsíně a celá rodina žila pod dojmem, že si aspoň udělá hoch dobré oko u pana profesora, což beztoho nutně potřebuje při své známé pilnosti. Možno také říci, že se křeček jako majetek ústavu těšil po několik hodin jisté úctě. Pak se však objevilo, že rozšiřuje divný zápach. Poněvadž měl přijít ženich, nalila Ema na křečka půl lahvičky fialkové voňavky, načež křeček skromně zalezl do kouta bedny, kde počal protivně mlaskat a cpát si torby zrním, které mu tam hodil Honzátko.
Po obědě šel Honzátko do školy, otec do kanceláře a matka se šťastnými snoubenci něco nakoupit. Služka šla zas za milencem do Karlína. Když se opět rodina shromáždila, shledala, že křeček se dostal z bedny a že si vedle v pokoji našel místo k dalšímu pobytu.
Místem tím byla pohovka. Nad pohovkou totiž visel obraz krajiny. Bohaté lány obilí vlnily se do nedozírna na obraze a křeček se tedy přistěhoval pod to boží požehnání. Kromě oficiálního vchodu do svého pelechu v pohovce udělal si ještě dva východy z nouze, jeden po straně a druhý přímo vedoucí na povrch pohovky. Také bylo zjištěno, že přenesl si z bedny všechno zrní do svého nového pelechu. Jakmile se někdo přiblížil k pohovce o něco blíže, ozvalo se z nitra hrozné prskání. Pochopili, že křeček nehodlá tak lehce opustit své sídlo.
"To nám gymnázium poslalo pěknou potvoru na krk," řekla paní Honzátková.
Ema soudila, že křečka vypudí tím, když se jeho pelech zatopí. To bylo odmítnuto, poněvadž by se prý tím zkazila plyšová pohovka. Jako by šlo ještě něco zkazit na tom provrtaném ze všech stran předmětu, z jehož hloubi neustále bylo slyšet prskání. Honzátko, na kterého se zatím sypaly výčitky, jako by on sám si udělal pelech v pohovce, přinesl přírodopis živočišstva, zdali tam není nic o tom, jak se vypuzují křečkové z pohovky. Případ takový nebyl znám ani Brehmovi, jen Honzátko přečetl nahlas z přírodopisu, že křeček, je-li napaden, brání se udatně.
Ema s matkou ustoupily tedy do kuchyně, kde se radily s Annou o dalších opatřeních. Anna radila křečka vykouřit. Ucpat mu východy z nouze papírem politým petrolejem a zapálit. Tato šílená myšlenka byla zamítnuta a usneseno vyčkat příchodu hlavy rodiny. Pan Honzátko ukázal se však být stejně

bezhlavým. Chvíli se na to díval, jak křeček ostentativně vykukuje občas z pohovky a drze prská, pak dal pohlavek synovi, vynadal všem sprostě, oblekl se a kvapně odešel do jedné vinárny, kde po čtvrté čtvrtce započal s neznámým pánem rozhovor: "Tak vám mně syn, sekundán, nasadil do pohovky..." "To já znám," řekl oslovený, "štěnice jsou neřád. Někdo je přinese do školy..."
"To já nemyslím," přerušil ho pan Honzátko, "můj syn mně nasadil do pohovky křečka."
"Netahejte nás za nos," řekl pán, který patrně byl velmi nervózní a léčil svou nervózu v tiché vinárně. "Co si už dnes lidé nevymýšlejí," bručel odsekávaje, "vypadám tak hloupě?"
"Nikoliv, vašnosti," řekl ochotný vinárník, mysle, že jemu platí ta otázka.
Nervózní pán zaplatil a odešel.
"Podivný člověk," pomyslil si pan Honzátko, "chci mu vyložit upřímně, jak je to s tím křečkem, a zeptat se ho o radu, a chlapík se urazí." Pan Honzátko zahloubal se do svých myšlenek, a když pil šestou čtvrtku, shledával úplně jasným, že křečkové zdržují se od případu k případu v pohovkách pořádných rodin.
Kolem půl desáté hodiny večerní vykládal nějaké společnosti o celé události tak spleteným způsobem, že to vyznívalo v ten smysl, jako by toho křečka dostal do pohovky na základě nařízení zemské školní rady.
Další průběh událostí byl zahalen trochu v temno. Pamatoval se na to nejasně, že se vedl po vinohradských ulicích v noci s nějakým pánem z té společnosti, který o sobě říkal, že má obchod se zvířaty. Skutečně také ocitli se před nějakým krámem, který ten pán otevřel.
Jisto bylo, že když se pan Honzátko ráno probudil, našel na svém nočním stolku větší bedničku, ve které něco pískalo. Pomalu se mu vybavovalo, že tu bedničku přinesl si z onoho krámu při své noční návštěvě. Když ji otevřel, díval se na něho párek bílých zvířátek s červenýma očkama.
"Prokristapána, co je to za potvůrky?" vzdychl pan Honzátko a počal usilovně přemýšlet. Už je tomu tak. Pamatuje se, že v debatě, která se rozpředla o křečkovi v té vinárně, zapřísahal se pán, od kterého si je přinesl, že nejlépe vypudí se křeček pomocí vretek. Jsou to tedy vretky. Těch se přece používá proti všem škůdcům polí. Pustí se do díry a vyženou zvíře na povrch. Když je tedy nasadí do pohovky, bude aféra s křečkem rozluštěna.
Sdělil svůj názor rodině. Opatrně po snídani pustili vretky do pohovky a očekávali výsledek. Z vnitra pohovky ozývalo se zprvu prskání a pískání, a pak jakési mručení, ale přátelské. Za chvíli objevily se hlavičky vretek, aby zmizely rychle, pak vykoukl křeček. Díval se posupně na rodinu pana Honzátky, zaprskal opovržlivě a opět se ukryl. Mladý Honzátko přiblížil se k otvoru a opatrně nahlédl dovnitř.
"Vretky," oznámil výsledek svého pátrání, "lížou křečka na hlavě."
Byla to smutná pravda. Spřátelily se s křečkem a líbilo se jim v novém doupěti jak náleží. Honzátko zatím přinesl Brehma a přečetl k zármutku všech, že se vretky v zajetí silně rozmnožují. Byla tam však ještě jedna velmi zajímavá zpráva. Nebožtík Brehm musel mít patrně s vretkami smutné zkušenosti, neboť napsal, že vypozoroval z vlastní zkušenosti, že vretky nesnesou zápach morčat.
Pan Honzátko počal se spěšně oblékat.
"Kam běžíš?" otázala se nesměle paní Honzátková.
"Pro morčata," odpověděl důrazně a dveře se za ním zavřely se smutným, beznadějným zaskřípáním.
Morčata, která po hodině přinesl domů v počtu tří, byly skvostně páchnoucí exempláře, zcela dle přání pana Honzátka, který u ptáčníka prosil, aby mu vybrali nejsmradlavější zvířata. Mezitím dostavil se také ženich, který ukázal se být babou. Prohlásil, že se bojí morčat, a nedal se pohnout, aby je vecpal prokousaným otvorem do pohovky. Vyciťoval, že ho chtí obětovat. Konečně si dal říci a se slovy "Oni mne pokoušou" chytil jedno morče z proutěného košíku. A nemýlil se. Zakouslo se mu do ruky a nyní hnali všichni ke košíku nejmladšího člena rodiny. Ukázal se být hrdinou. Řval sice přitom strašně, ale přece konečně podařilo se mu všechna morčata, zuřivě se bránící, vecpat do pohovky.
Ženich zatím soustrastně se díval po panu Honzátkovi a myslel si, že to s ním asi není v pořádku, když pěstuje tak podivný sport. Nevím, mají-li morčata smysl pro lítost. Mají-li jej, tu jistě litovala toho, jak se nešlechetně zachovala k svým dobrodincům. Vždyť je tak útulně v jich novém doupěti. Pěkná, pestrá, slušná společnost; a pak kam se podíváš, všude dokola plno mořské trávy, kterou je pohovka vycpána po stranách. Je známo, že morčata žerou všechno. Měl jsem morče, které za mé dvoudenní

nepřítomnosti sežralo album s fotografiemi a všechny ty milé obličeje mých příbuzných proměnilo v hromady černých kuliček. Ukázalo se též, že se Brehm velice mýlil, alespoň v případě pohovky rodiny Honzátkovy. Vretky snesly velmi dobře zápach morčat a neopouštěly svého úkrytu. Křeček je obětavě zahříval a morčata přitulila se k vretkám a uvnitř pohovky panovala mezi zvířaty skutečná shoda rajská. Proto byla konána velká rodinná rada.
Ženich zapletl se také do toho a hnán zoologickou povodní neudržel se na povrchu neutrality a počal mluvit o ježkovi. Mluvil dosti logicky, že ježek má bodliny, které píchají. Strčí-li se tedy ježek do pohovky, vypíchá je všechny odtamtud, neboť jistě jim napadne, když už jsou tak pěkně pohromadě, ježka zahřívat, a to že se strašně zmýlí. Nabídl se také, že půjde ježka koupit.
"Kupte raději hned dva, pane Kratochvíle," řekla starostlivě paní Honzátková. Pan Kratochvíl vzdálil se tedy, přičemž zablábolil ještě ve dveřích něco o tom, že žere šváby takový ježek. Ježkové, s kterými se vrátil a kterými doplnil zařízení šťastné domácnosti, byli melancholičtí chlapíci. Když je vybalil na podlahu, tu se protáhli, vystrčili z bodlin svůj rypáček, podívali se smutně kolem sebe, vyrazili ze sebe "tl, tl" a převalili se v ostnatou kouli. Ty dvě koule vmačkal pak pan Kratochvíl v rukavičkách do pohovky. Ozvalo se odtamtud zlostné prskání a pištění, nad otvorem objevila se hlava rozčileného křečka, jako by se chtěla zeptat, co to za pořádek, a zmizela za chvíli opět uvnitř, kde zatím ježkové zalezli na dno pohovky, nestarajíce se ani o vretky, ani o křečka, ani o morčata.
Nastal uvnitř opět klid. Zoologická zahrada rodiny Honzátkovy upadla ve zdravý spánek. Když nikdo z pohovky nevylézal, bylo usneseno svatbu odložit na několik dní.
Panu Kratochvílovi se zdálo, že pak ježky měl vypudit pomocí žíhaných hyen, žíhané hyeny z bytu prostřednictvím jaguárů a celý sen končil hrůzným obrazem ohlodaných kostí v kuchyni u Honzátků, kostí tchyně a tchána.
Pan Honzátko zatím nelenil a ředitelství gymnázia kde jeho synek nijak nevynikal, obdrželo od něho dopis, kterému pan ředitel nijak nerozuměl:

Slavnému ředitelství gymnázia v Jirovcově ulici.
Podepsaný uctivě prosí slavné gymnázium, aby vzhledem ku změněným rodinným poměrům bezodkladně učinilo kroky, aby křeček, který jest uschován u podepsaného, byl mu odebrán a vycpán. S veškerou úctou
Václav Honzátko, pokladník, Žižkov, Orebitská 5

Pan ředitel dal k sobě zavolat mladého Honzátka a se zájmem se ho vyptával, píše-li často jeho pan otec takové dopisy. Honzátko se vyjádřil, že neví. Nato se ho pan ředitel ještě optal, zdali jeho pan otec nebyl někdy v nějakém ústavu či sanatoriu. Honzátko, aby stále neříkal ne, tentokrát pro změnu přikývl hlavou.
"Musíme ho upokojit a uklidnit," pomyslil si ředitel, a tak dostal pan Honzátko tento dopis:

Vzhledem k Vašemu dopisu musíme s velkou lítosti Vám oznámiti, že ředitelství gymnázia na vycpání nereflektuje.
Ředitelství ústavu

Po obdržení toho dopisu odešel pan Honzátko rozčileně k pohodnému na Vyšehrad, kde mu bylo řečeno, že není možno úřední cestou utrácet zvířata v soukromých bytech, nýbrž že se musí dopravit na kontumační stanici.
Mladý Honzátko mezitím prodal zeměpisný atlas a za všechny peníze koupil zrní, které nasypal všechno do pohovky, aby zvířata neměla hladu.
A tak to trvalo čtrnáct dní. V Praze objevil se nedostatek potravin. A dole v domě žil domovník, statečný muž, odhodlaný ke všemu. Přišel opatřen sekerkou. Mlčky ukázali mu pohovku a zavřeli dveře pokoje. Ozvaly se rány do pohovky, pískání, prskání, mručení. Za půl hodiny bylo po všem.
Příští den byla slavena svatba a válečná svatební hostina v bytě Honzátků měla tento pořad:
Polévka z vretek. Vretky vařené s octovým křenem. Pečený křeček s bramborem. Morčata na kmíně. Paštika z ježků.

A mladý Honzátko, který způsobil všechen ten blahobyt, skromně seděl za stolem a neoceněn v té velké době, se slzami v očích obíral pečenou hlavičku svého nešťastného křečka.

Vilímkův humoristický kalendář na rok 1916